

**СОВЕТ
МАРСОВСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ ДРОЖЖАНОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

422472, РТ, Дрожжановский район, с. Нижний Каракитан, ул. Ленина, 30 30 тел. (84375) 31-1-35, факс: (84375) 31-1-36, e-mail: Mars.Drz@tatar.ru, ОГРН 1061672003898, ИНН1617003300

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧҮПРӘЛЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
МАРС АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ**

РЕШЕНИЕ

КАРАР

Түбән Каракитә авылы

2020 елның 18 декабре

№ 4/2

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районы
Марс авыл җирлеге
Уставына үзгәрешләр һәм
өстәмәләр кертү турында

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлеге
Уставының 32 статьясындагы 1 пунктының 1 пунктчасы нигезендә Татарстан
Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Советы **КАРАР** ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлеге
Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү.
2. Россия Федерациясе Юстиция министрлыгының Татарстан Республикасы
буенча Идарәсендә дәүләт теркәвеннән соң әлеге карарны Татарстан
Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Марс авыл җирлеге Уставы
нигезендә бастырып чыгарырга һәм Чүпрәле муниципаль районының рәсми
сайтында Интернет челтәрендә урнаштырырга.
3. Әлеге карар, гамәлдәге законнарда каралган очраклардан тыш, рәсми басылып
чыккан мизгелдән үз көченә керә.

Марс авыл җирлеге башлыгы
Чүпрәле муниципаль районы
Татарстан Республикасы,
Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районы
Марс авыл җирлеге
Советы Рәисе:

Р. М. Жамалетдинов

**Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Марс авыл җирлеге
уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр**

7 статьяның 1 пунктына түбәндәге эчтәлекле 18 пунктча өстәргә:

18) полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләп торучы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфаны биләү чорында торак урыны бирү.»;

12.1 статьяда: 3 пунктта түбәндәге эчтәлекле 10 һәм 11 пунктчалар өстәргә:

10) җирлек Советы вәкаләтләре гражданныр жыены тарафыннан гамәлгә ашырыла торган җирлектә инициативалы проектларны тәкъдим итү, әзерләү, сайлап алу һәм тормышка ашыру мәсьәләләре буенча.;

11) Татарстан Республикасы Законы нигезендә җирлек составына керүче торак пункт территориясе яисә муниципаль район чикләрендә урнашкан торак пунктның өлеге өлешендә гражданнырның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча.»;

түбәндәге эчтәлекле 4.1 пункттын өстәргә:

«4.1. Әлеге статьяның 3 пункттындагы 11 пунктчасында каралган гражданныр жыены авыл җирлеге Советы тарафыннан кимендә 10 кеше булган торак пункт территориясенең тиешле өлешендә яшәүчеләр төркеме инициативасы белән чакырылырга мөмкин.

Җирлек составына керүче торак пункт территориясенең яисә гражданнырның үзара салым акчасын кертү һәм алардан файдалану мәсьәләсе буенча гражданныр жыены үткәрелә торган муниципаль район чикләрендә авылар территориядә урнашкан өлешенең чикләрен билгеләү критерийлары Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.»;

түбәндәге эчтәлекле 15.1 статья өстәргә:

«Статья 15.1. Инициативалы проектлар

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яки жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча муниципаль берәмлек яисә аның өләшәндә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган чараларны гамәлгә ашыру максатларында жирлекнең башкарма комитетына инициативалы проект кертелергә мөмкин. Инициативалы проектлар гамәлгә ашырыла торган муниципаль берәмлек территориясенә бер өләшен билгеләү тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

2. Инициативалы проектны кертү инициативасы белән, жирлек территориясендә яшәүче ун елдан да ким булмаган һәм уналтынчы яшкә житкән, жирле ижтимагый үзидарә органнары, иске авыл жирлеге (алга таба - проект инициаторлары) инициативалы төркем чыгыш ясарга хокуклы. Инициатив төркемнең минималь саны жирлек Советының норматив хокукый акты белән киметелергә мөмкин. Проект инициаторы булып чыгу хокукы авыл жирлеге Советының норматив хокукый акты нигезендә шулай ук жирлек территориясендә эшчәнлек алып баручы башка затларга да бирелергә мөмкин.

3. Инициативалы проект үз эченә түбәндәге мәгълүматларны алырга тиеш:

1) жирлек халкы яки аның өләше өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвирлау.; 2) әлеге проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;

4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;

5) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;

6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (мөмкин) финанс, мөлкәт һәм (яки) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен, планлаштырылган инициатив түләүләр күләменнән тыш, әлеге акчаларны файдалану күздә тотылган очракта, жирле бюджет акчалары күләменә күрсәтү

8) жирлек территориясенә яисә аның өләшенә күрсәтмә, аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак, жирлек Советының норматив хокукый актында билгеләнгән тәртип нигезендә;;

9) жирлек Советының норматив хокукый актында каралган башка белешмәләр.

4. Инициативалы проект, аны авыл жирлеге башкарма комитетына керткәнче, гражданныр жыенында, жыелышында яки конференциясендә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданныр жыенында, жыелышында яки конференциясендә каралырга тиеш. Шул ук вакытта бер жыенда, бер жыелышта яки гражданнырның бер конференциясендә берничә инициативалы проектны карау мөмкин.

Авыл жирлеге Советының норматив-хокукый акты белән гражданның инициативалы проектка ярдәм итү турындагы мәсьәлә буенча фикерен ачыклау, шулай ук гражданны сораштыру, аларның имзаларын жыю юлы белән дә күздә тотылырга мөмкин.

Проект инициаторлары инициаторлары инициативалы проектны авыл жирлеге башкарма комитетына керткәндә, аңа жыен, жыелыш яки гражданны конференцияләре беркетмәсен, гражданны арасында үткәрелгән сораштыру нәтижеләрен һәм (яки) жирлек халкының инициативалы проектны яки аның өлешендә хуплавын раслаучы кул кую кәгазьләрен куялар.

5. Инициативалы проектны авыл жирлеге башкарма комитетына кертү турындагы мәғлүмат инициативалы проект кертелгәннән соң өч эш көне эчендә жирлекнең "Интернет" мәғлүмат-телекоммуникация челтәрендәгә рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш һәм өлгә статьяның 3 пунктнында күрсәтелгән белешмәләр, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләр булырга тиеш.

Бер үк вакытта гражданны жирлек башкарма комитетына инициатив проект буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен бирү мөмкинлеге турында хәбәр итәләр, аларны тәкъдим итү вакыты биш эш көненнән дә ким булмаса тиеш. Үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яше тулган жирлек халкы жибәрергә хокуклы.

Авыл жирлеге башкарма комитеты өлгә мәғлүматны "Интернет" мәғлүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаса, өлгә мәғлүмат өлгә жирлек составына кергән муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырыла. Авыл торак пунктнында өлгә мәғлүмат иске авыл торак пунктны гражданнына житкерелергә мөмкин.

6. Инициативалы проект авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан кертелгән көннән соң 30 көн эчендә мәжбүри каралырга тиеш. Авыл жирлеге башкарма комитеты инициативалы проектны карау нәтижеләре буенча түбәндәгә карарларның берсен кабул итә:

1) жирле бюджет турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирле бюджет проектны төзү һәм карау (жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү) тәртибе нигезендә тиешле максатларга һәм (яисә) тиешле максатларга һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә инициативалы проектны хупларга һәм аны эшне дәвам итәргә.);

2) инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тартырга һәм инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, проектны инициаторларына кире кайтарырга.

7. Жирлек башкарма комитеты инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту турында түбәндәгә очраklarның берсендә карар кабул итә: 1) инициатив проектны кертү һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү.;

2) инициативалы проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, жирлек уставы таләпләренә туры килмәвә;;

3) жирле үзидарә органнарында кирәкле вәкаләтләр һәм хокуклар булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәк булган акчалар күләмендә жирле бюджет акчалары булмау (аларны формалаштыру чыганагы инициативалы түләүләр булмаган).;

5) инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижелерәк ысул белән хәл итү мөмкинлеге булу;

6) инициативалы проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган дип тану.

8. Жирлекнең башкарма комитеты әлеге статьяның 5 пунктындагы 5 пунктчасында каралган очракта, проект инициаторларына инициативалы проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яисә дөүләт органының жирле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш.

9. Инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткөрү тәртибе жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

10. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбенә финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициативалы проектларга карата инициативалы проектлар, инициативалы проектларны карау тәртибе, шул исәптән аларга ярдәм итүдән баш тарту өчен нигезләр, мондый инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийлары Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта пунктларның таләпләре 3, 6, 7, 8, 9, 11 әлеге статьяның 12 пункты да кулланылмый.

11. Әгәр жирлек башкарма комитетына берничә инициатива проекты кертелгән булса, шул исәптән өстенлекле проблемаларны тасвирлау белән, жирлек башкарма комитеты конкурс нигезендә сайлап алуны оештыра һәм бу хакта проект инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткөрү коллегиаль органга (комиссиягә) йөкләнә, аның Формалаштыру һәм эшчәнлек тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә. Коллегиаль орган (комиссия) составы жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан формалаштырыла. Шул ук вакытта коллегиаль орган (комиссия) әгъзаларының гомуми саныннан яртысы жирлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегиаль орган (комиссия) инициативалы

проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәмин ителергә тиеш.

13. Проект инициаторлары, җирлек территориясендә яшәүче башка гражданныр, гражданныр җыены, җыелышы яки конференциясе белән вәкаләтле затлар, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган башка затлар инициативалы проектны Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә гамәлгә ашыруны иҗтимагый контрольдә тотарга хокуклы.

14. Җирлек Башкарма комитетының инициатив проектны карау, инициатив проектны тормышка ашыруның барышы, шул исәптән акча средстволарынан файдалану, милек һәм (яки) аны тормышка ашыруда кызыксынган затларның хезмәт катнашуы турында мәгълүмат бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) һәм җирлекнең рәсми сайтында "Интернет"мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырылырга тиеш. Авыл җирлеге Башкарма комитетының инициатив проектны тормышка ашыру нәтижеләре турындагы хисабы инициативалы проектны тормышка ашыру тәмамланганнан соң 30 календарь көн эчендә җирлекнең рәсми сайтында басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) һәм "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырылырга тиеш. Авыл җирлеге башкарма комитеты әлеге мәгълүматны "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаса, әлеге мәгълүмат әлеге җирлек составына кергән муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырыла. Авыл торак пунктында әлеге мәгълүмат иске авыл торак пункты гражданнырына җиткерелергә мөмкин.»;

16 статьяда:

а) 6 пунктны түбәндәге эчтәлекле 7 пунктча өстәргә:

7) инициативалы проектны тикшерү һәм аны хуплау мәсьәләсе буенча карар кабул итү.»;

түбәндәге эчтәлекле 10.1 пунктны өстәргә:

«10.1. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары инициативалы проектны проект инициаторлары сыйфатында тәкъдим итә алалар.»;

18.1 статьяның 6 пунктчасын түбәндәге эчтәлекле 4.1 пунктчага өстәргә:

«4.1) авыл торак пунктында яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган мәсьәләләр буенча инициативалы проект кертү турында инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы;»;

20 статьяда:

а) 1 пунктта «җирлекнең җирле үзидарә вазыйфаи затларын билгеләү» сүзләреннән соң «инициативалы проектларны кертү һәм аларны карау мәсьәләләре буенча фикер алышу " сүзләрен өстәргә.»;

б) 2 пунктны түбәндәге эчтәлекле абзац өстәргә:

«Инициативалы проектларны кертү һәм аларны карау мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында уналтынчы яшькә житкән Тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы. Инициативалы проектларны кертү мәсьәләләрен карау һәм тикшерү максатларында гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткөрү төртибе Жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.»;

22 статьяда:

а) 2 пунктны түбәндәге эчтәлекле тәкъдим белән өстәргә: "гражданның инициативалы проектка ярдәм итү турындагы фикерен ачыклау мәсьәләсе буенча гражданнар арасында үткәрелгән сораштыруда уналтынчы яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган Жирлек яисә аның өлешендә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.»;

б) 3 пунктны түбәндәге эчтәлекле 3 пунктча өстәргә:

"3) унтугыз яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән Жирлек халкы яисә аның бер өлеше - әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданнарның фикерен ачыклау өчен.»;

в) 7 пунктның 1 пунктчасын "Жирлек халкы өчен " сүзләрен өстәргә;

29 статьяның 2 пунктына түбәндәге эчтәлекле абзац өстәргә:

«Жирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрен даими рәвештә гамәлгә ашыру өчен эш урынын (вазыйфаларын) айга ике һәм алты эш көненнән дә ким булмаган чорга саклап калу гарантияләнен.»;

42 татьяның 3 пунктын түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

3. Жирлек башлыгы хокуклы түгел:

«1) эшмәкәрлек эшчәнлеген белән шәхсэн яки ышанычлы затлар аша шәгыльләнергә;

2), түбәндәге очраклардан тыш, коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән Жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торақ, торақ төзелеше, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында (конференция) катнашу;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән Жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан, башка ижтимагый оешманың, торақ, торақ-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында катнашу (конференция), Татарстан Республикасы

Президентының Татарстан Республикасы Законнда билгелэнгән тәртиптә бушлай хәбәрнамәсеннән тыш) катнашу.;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре советында, башка муниципаль берәмлекләрнең берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә төкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өләшләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючы (акционер) булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) мәнфәгатьләрен муниципаль берәмлек исеменнән гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында өләшләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен);

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.»;

48 статьяда:

15 пунктта "күпфатирлы йорттагы бина "сүзләрен" торак биналар " сүзләренә алмаштырырга»;

түбәндөгә эчтәлекле 23 пункт өстәргә:

«23) полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләгән хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфаны биләү чорында торак урыны бирә.»;

71 статьяның 3 пунктына түбәндөгә эчтәлекле 3 пунктча өстәргә:

Гадәттән тыш хәлләр режимнары гамәлдә булган чорда табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерү максатларында эшләнгән норматив хокукый актлар проектлары.»;

91 статьяның 3 пунктын үз көчен югалткан дип танырга.

93 статьяда:

1 пунктта «торак пункт» сүзләрәннән соң «(яисә аның территориясенә бер өлеш), жирлек составына керүче йә муниципаль район чикләрендә авылара территориядә урнашкан сүзләрне өстәргә»;

2 пунктта «4.1» сүзен «4, 4.1 һәм 4.3 " сүзләренә алмаштырырга»;

Марс авыл

жирлеге башлыгы:

Р. М. Жамалетдинов